

9.2.2015

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Lausuntopyyntö HE 20/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle ampumaratalaiksi sekä laeiksi ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallintovaliokunta on pyytänyt THL:lta lausuntoa Hallituksen esityksestä eduskunnalle ampumaratalaiksi sekä laeiksi ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi ampumaratalaki sekä muutettaviksi ampuma-ase lakia, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia, järjestyslakia ja rikoslakia. Ehdotuksen tarkoituksena on edistää turvallista ampumaharrastusta sekä parantaa aseturvallisuutta.

THL on aiemmin asian valmistelun yhteydessä antanut lausuntonsa ampuma-ase laista ja ampuma-ase lakiin kirjatusta lääkärin ilmoitusvelvollisuudesta vuosina 2010 ja 2012.

Ehdotuksen tarkoitus edistää turvallista ampumaharrastusta sekä parantaa aseturvallisuutta on kannatettava. On perusteltua, että ampumaradan perustaminen ja ylläpitäminen määritellään pääsääntöisesti luvanvaraiseksi ja että luvan saamisen edellytykset ja radan turvallisuus arvioidaan.

Ampuma-aseen säilyttämistä koskevat säännökset

Ampumalla tehdyt itsemurhat ovat yhteydessä ampuma-aseiden saatavuuteen. Tutkimusnäyttö ampuma-asevalvonnan tehostamisen ampumalla tehtyjen itsemurhien ja henkirikosten vähenemiseen on vakuuttava. Ampuma-aseiden ja ammusten säilyttäminen erillään toisistaan ja lukkojen takana sekä aseiden säilyttäminen purettuina vähentävät nuorten itsemurhia ja tapaturmia.

Ampuma-aselain muutosesityksessä on perusteltua tehokkaimpien ilma-aseiden sisällyttäminen ampuma-aselain soveltamisalaan. Ehdotukset ampuma-aseen säilyttämistä koskevien säännösten tiukentamiseksi ja tarkentamiseksi ovat kannatettavia.

Lääkärin ilmoitusvelvollisuus

Ampuma-aselain muutosesityksen mukaan lääkäri on velvollinen salassapito-säännösten estämättä tekemään poliisille ampuma-ase ilmoituksen henkilöstä, joka on: 1) todettu mielentilatutkimuksessa, vaarallisuusarviossa tai muussa oikeuspsykiatrisessa tutkimuksessa itselleen tai toiselle vaaralliseksi; tai 2) it-

www.thl.fi

9.2.2015

semurhayrityksen vuoksi otettu tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon mielenterveyslain (1116/1990) 8 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella ja lääkäri tahdosta riippumattoman hoidon aikana tehdyn arvion perusteella katsoo hänen olevan sopimaton pitämään hallussaan ampuma-asetta, sen osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia. Ilmoitusoikeus säilyisi nykyisellään muissa tapauksissa. Poliisi saisi säilyttää tehdyt ilmoitukset kolme vuotta.

Oikeuspsykiatrinen vaarallisuusarvio, mielentilatutkimus tai muu oikeuspsykiatrinen tutkimus ovat nykyisellään luotettavimmat käytössä olevat menetelmät henkilön vaarallisuuden arviointiin. Nämä tutkimukset ja johtopäätösten perusteet myös dokumentoidaan objektiivisesti. Ilmoitusvelvollisuuden sitominen näihin kriteereihin on selkeä ja kannatettava määritelmä.

Esitetty muotoilu itsetuhoisuuden osalta on perusteltu. Jossakin määrin luotettavia tuloksia ihmisen vaarallisuudesta itselleen on perusteltua odottaa kun voimakkaimmat riskitekijät ja riittävän pitkä kliininen arvio yhdistetään esitetyllä tavalla: todellinen itsemurhayritys, sen asteinen todellisuuden tajun häiriintyminen mikä oikeuttaa tahdosta riippumattoman hoidon sekä osastohoitojakson aikana tehty kliininen arvio henkilön vaarallisuudesta.

Ilmoitusvelvollisuuden selkeyttäminen lainsäädäntötasolla ja esityksen muotoilu ovat hyviä.

Ampuma-aseilmoituksen tietojen käyttö ja säilytys

Muutoksessa lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa esitetään, että ampuma-aseilmoituksen tietoja ei saisi käyttää muuhun tarkoitukseen kuin aselupatietojen käsittelyyn. Muutos on perusteltu ja kannatettava. Jos poliisi voisi käyttää tietoja muuhun käyttötarkoitukseen, se voisi vaarantaa lääkärin ja potilaan välisen luottamuksellisen hoitosuhteen.

Ilmoitusten säilytysajan säätäminen kolmeksi vuodeksi on kannatettavaa. Vaikka yksiselitteisiä aikarajoja on vaikea määritellä, on kolme vuotta käypä aika. Vakavista mielenterveyden häiriöistä ei yleensä toivuta nopeasti, mutta kolmen vuoden määräaika aseiden hallussapitoon on perusteltua arvioida uudestaan.

Pääjohtaja Juhani Eskola

Tutkimusprofessori Mauri Marttunen